

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/49/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114211292
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová, st.
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1114211292.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej st. a členov senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcov: X/ H. E., Q.. X.X.XXXX, trvale bytom F. Č.. XXX, X/ S. E., Q.. X.X.XXXX, trvale bytom F. Č.. XXX, X/ J.. Q. E., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom F. Č.. XXX, zastúpená rodičmi H. E. G. S. E., všetci traja právne zastúpení: U. S. A., Y..N..K., Y. Y. Q. Y. Č.. XX, U., Z.K.: XX XXX XXX, proti žalovaným: X/ X. R., G..Y., T. Z. E. Y. Y. Š.W. Č.. XX, U., Z.: XX XXX XXX, právne zastúpený: H.. A. Q., advokát so sídlom D.Ř. Q. Č.. X/ A, XXX XX U., X/ A.-R., Y..N..K., Y. Y. Y. Č.. XX, U. U., IČO: XX XXX XXX, právne zastúpený: J.. Š. S., advokát so sídlom N. Č.. X, U. U., X/ S. R., Q.. XX.X.XXXX, trvale bytom Y. XX, R., právne zastúpená: G. X. F. & R. Y..N..K., Y. Y. I.. J.K. Č.. XXX/XX, R., Z.: XX XXX XXX, o náhradu nemajetkovej ujmy 50.000 €, na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 3.8.2022 č. k. 17C/143/2014-558 v spojení s opravným uznesením zo dňa 8.3.2023 č. k. 17C/143/2014-626 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením zo dňa 8.3.2023 č. k. 17C/143/2014-626 v napadnutej vyhovujúcej časti vo výrokoch I., II. a III., ako aj vo výroku V. o nároku žalobcov na náhradu trov konania p o t v r d z u j e .

II. Žalobcom 1/ až 3/ priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným 1/ a 2/ v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením zo dňa 8.3.2023 č. k. 17C/143/2014-626 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 2.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (I. výrok). Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 5.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (II. výrok). Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 1.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vo vyšnej časti žalobu zamietol (IV. výrok). Žalobcom 1/, 2/ a 3/ priznal voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v pomere 100% (V. výrok) a žalovanej 3/ nárok na náhradu trov konania nepriznal (VI. výrok).

2. Vychádzal zo skutkového vymedzenia žaloby žalobcami 1/ až 3/, domáhajúcimi sa voči žalovaným 1/ až 3/ solidárneho zaplata nemajetkovej ujmy, a to žalobcovi 1/ v sume 20.000 €, žalobkyni 2/ v sume 15.000 € a žalobkyni 3/ v sume 15.000 €, titulom zásahu do osobnostných práv žalobcov v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 15.4.2011, tým, že žalovaná 3/ dňa 15.4.2011 v čase o 6.15 hod. viedla motorové vozidlo zn. N. po štátnej ceste č. Z. v smere od K. F. Y. na Č. s tým, že pri Obci X. S. pri odbočovaní vľavo na vedľajšiu štátnu cestu č. Z., nedala prednosť oproti idúcemu vozidlu zn. Y., ktoré

viedol vodič R. J. a v ktorom sedel žalobca 1/ ako spolujazdec, následkom čoho došlo k čelnej zrážke týchto vozidiel, pri ktorej žalobca 1/ utrpel rozdrvenie pravej hornej končatiny v ramene s následnou amputáciou celej pravej ruky, pomliaždenie hrudníka, úrazový šok a tržnú ranu ľavého predkolenia vpredu. Žalovaná 3/ bola za uvedený skutok odsúdená rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1T/128/2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 23.2.2012. V dôsledku uvedenej nehody a jej následkov došlo k zásahu do nemajetkovej sféry žalobcov. Žalobca 1/ v dôsledku dopravnej nehody utrpel poškodenie zdravia s dobou liečenia minimálne do augusta 2011, ktorý liečebný proces bol namáhavý, zdĺhavý a bolestivý, pričom u žalobcu 1/ došlo k zníženiu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 75%. Žalobca 1/ bol právnikom a pred dopravnou nehodou sa živil manuálnou prácou a bol živiteľom rodiny. Stratou pravej hornej končatiny došlo k obmedzeniu žalobcu v pracovnom ale aj súkromnom živote. Pri bežných činnostiach je odkázaný na pomoc svojho okolia, nemôže vykonávať bežné manuálne práce v domácnosti a venovať sa práci v záhrade, či športu. Musel sa opakovane učiť písať ľavou rukou. S manželkou (žalobkyňa 2/) si plánovali v obci F. otvoriť pizzeriu, čo však už nie je možné realizovať. V dôsledku straty končatiny sa žalobca 1/ ťažko vyrovnáva a prežíva pocity hanby, menejcennosti a vnútornej frustrácie.

V dôsledku dopravnej nehody došlo aj k zásahu do práva na súkromie a rodinného života žalobkyň 2/ a 3/. Došlo k narušeniu prirodzenej delby povinností v domácnosti medzi manželmi, a je to primárne žalobkyňa 2/, ktorá sa musí starať o zabezpečovanie potrieb rodiny, vykonávať v domácnosti manuálne práce, ktoré predtým vykonával žalobca 1/. Okrem starostlivosti o dieťa (žalobkyňa 3/), musí poskytovať aj asistenciu žalobcovi 1/. Následky dopravnej nehody žalobkyňa 2/ ťažko nesie. Snaží sa byť oporou ostatným členom rodiny a dcére sa venovať aj pri aktivitách, ku ktorým by ju za normálnych okolností viedol otec. Žalobkyňa 3/ bola v čase dopravnej nehody v najzraniteľnejšom veku (2,5 roka) a následky dopravnej nehody vníma postupne a snaží sa s nimi vyrovnávať. Negatívne však na ňu vplývajú posmešky detí v škole. V dôsledku dopravnej nehody tak boli navrhovatelia ochudobnení o možnosť viesť plnohodnotný rodinný a partnerský život. Zásah do súkromnej sféry žalobcov považovali z hľadiska dĺžky a intenzity za natoľko závažný, že odvodňuje priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). S poukazom na satisfakčnú funkciu peňažného zadosťučinenia a judikatúru súdov mali žalobcovia za primeranú náhradu žalobcovi 1/ v sume 20.000 €, žalobkyňi 2/ v sume 15.000 € a žalobkyňi 3/ v sume 15.000 €. Podľa žalobcov za zásah zodpovedajú žalovaní. Žalovaná 3/ ako vodička, žalovaný 2/ ako prevádzateľ a zamestnávateľ žalovanej 3/ a žalovaný 1/ ako poisťovateľ motorového vozidla. Žalobcovia na preukázanie svojich tvrdení predložili rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 23.2.2012 sp. zn. 1T/128/2011, sobášny list žalobcov 1/ a 2/, rodný list žalobkyne 3/, oznámenie poškodeného o škode na zdraví zo dňa 28.11.2011, prepúšťacie správy UNB Ružomberok zo dňa 15.4.2011, 21.4.2011, 30.4.2011, rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ústredie zo dňa 31.5.2012 a 6.12.2012, zápisnicu o ústnom pojednávaní zo dňa 27.4.2012.

3. Žalovaný 1/ namietal svoju pasívnu legitímáciu v spore s rozsiahlou argumentáciou, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla nezahŕňa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

4. Žalovaná 3/ tiež namietala, že za zásah do osobnostných práv žalobcov nezodpovedá, keď k dopravnej nehode došlo počas plnenia jej pracovných činností, o čom svedčí aj skutočnosť, že zranenia, ktoré utrpela pri dopravnej nehode boli posúdené ako pracovný úraz, a preto za ujmu zodpovedá jej zamestnávateľ, žalovaný 2/. Rovnako bola toho názoru, že nemajetková ujma by mala byť hradená z povinného zákonného poistenia.

5. Žalovaný 2/ argumentoval, že nie je pôvodcom zásahu do práv žalobcu, a preto za tento zásah nezodpovedá. Zásah do práv na ochranu osobnosti podľa jeho názoru nemožno stotožňovať s nárokom na náhradu škody, a preto nemožno v danej veci aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, a tak založiť zodpovednosť žalovaného 2/ za ujmu spôsobenú žalobcom.

6. Súd prvej inštancie následne na prejednanie veci vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie vo veci samej, a to výsluchom procesných strán, svedka a oboznámením sa s obsahom listín, založených v súdnom spise ich prečítaním na pojednávaní. Rozsudkom zo dňa 24.10.2017č.k. 17C/143/2014-328 uložil žalovanej 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 3.300 € v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobkyňi 2/ sumu 1.000 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyňi 3/ sumu 1.000 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žiadnej z procesných strán nárok na náhradu trov konania nepriznal a žalovanej 3/ uložil povinnosť zaplatiť štátu súdny poplatok

vo výške 318 Eur v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Opravným uznesením zo dňa 7.12.2017 č. k. 17C/143/2014-324 doplnil výrokovú časť o výrok "Súd vo zvyšnej časti žalobu zamietá" s tým, že celá výroková časť mala znieť. „Žalovaná 3/ je povinná zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 3300 Eur, a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaná 3/ je povinná zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 1.000 Eur a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaná 3/ je povinná zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 1.000 Eur, a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd vo zvyšnej časti žalobu zamietá. Súd žiadnej z procesných strán nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Žalovaná 3/ je povinná zaplatiť štátu súdny poplatok vo výške 318 Eur a to v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzajúc z výsledkov dokazovania v danej veci nemal súd prvej inštancie za sporné, že žalovaná 3/ bola dňa 15.4.2011 účastníčkou dopravnej nehody, v rámci ktorej došlo k ťažkému poškodeniu zdravia žalobcu 1/, ktorý je blízkou osobou žalobkyň 2/ a 3/, žalovaná 3/ bola na základe rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1T/128/2011 zo dňa 23.2.2012 uznaná vinnou zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví, a teda inému z nedbanlivosti spôsobila ťažkú ujmu na zdraví, ktorý čin spáchala závažným spôsobom konania, spočívajúcim v porušení dôležitej povinnosti uloženej podľa § 19 ods. 4 zák. č. 8/1994 Z. z., žalovaná 3/ v čase dopravnej nehody viedla motorové vozidlo, ktoré patrilo žalovanému 2/a ktoré bolo predmetom povinného zmluvného poistenia, uzatvoreného medzi žalovaným 2/ a žalovaným 1/. Medzi procesnými stranami bolo podľa neho sporné najmä, či žalovaná 3/ ako účastníčka dopravnej nehody nesie zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/, či žalovaný 2/ ako vlastník motorového vozidla, ktoré v čase dopravnej nehody viedla žalovaná 3/, nesie zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/, a či žalovaný 1/ ako poisťovňa, s ktorou mal žalovaný 2/ uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení, nesie zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov 1/ až 3/.

Z dokazovania podľa súdu prvej inštancie nepochybne vyplývalo, že poškodený je vo vzťahu k žalobkyni 2/ manželom, a vo vzťahu k žalobkyni 3/ rodičom, t. j. otcom (§ 116 OZ). Žalobca 1/ a žalovaná 3/ boli dňa 15.4.2011 účastníkmi dopravnej nehody, v rámci ktorej žalovaná 3/ pri vedení motorového vozidla z nedbanlivosti spôsobila ťažkú ujmu na zdraví žalobcu 1/, následkom čoho zasiahla nielen do života a zdravia žalobcu 1/ ako poškodeného, ale aj do súkromia žalobkyne 2/, ktorá v dôsledku dopravnej nehody prišla o 100% zdravého manžela a súkromia žalobkyne 3/, ktorá v dôsledku dopravnej nehody prišla o 100% zdravého otca (§ 11 OZ). Tým, že žalobca 1/ v dôsledku nedbanlivostného konania žalovanej 3/ prišiel o pravú ruku, došlo v značnej miere k zásahu do dôstojnosti nielen žalobcu 1/ ako takého, ale súčasne aj do zásahu dôstojnosti jeho blízkych osôb, tvoriacich spoločnú domácnosť so žalobcom, a to pokiaľ ide o dôstojnosť žalobkyne 2/ a dôstojnosť žalobkyne 3/. Z uvedeného dôvodu vzniklo tak žalobcom právo domáhať sa satisfakcie voči osobe, ktorá svojím konaním, hoci z nedbanlivosti, spôsobila zásah do ich osobnostných práv (§ 13 OZ). V predmetnom rozsudku dospel k záveru, že žalovaný 1/ a 2/ nie sú v spore aktívne legitímovaný a žalobu voči nim zamietol.

7. Na základe odvolania žalobcov Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 30.8.2019 č. k. 4Co/190/2018-437 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v celom rozsahu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie vzhľadom na nesprávny postup prvoinštančného súdu, keď chýbajúci zamietajúci výrok rozsudku doplnil opravným uznesením, pričom tento chýbajúci výrok mohol doplniť len vydaním dopĺňacieho rozsudku s uvedeným chýbajúcim výrokom.

Odvolací súd vyslovil, že ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje.

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2014 sp. zn. 7Cdo/65/2013 publikované v Zbierke stanovísk NS a súdov SR pod R 1/2015). Občiansky zákonník v ustanovení § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva, stanovuje ale znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby,

neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým konaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv). Mnohorakosti prejavov jednotlivých stránok a zložiek osobnosti fyzickej osoby zodpovedá aj široké spektrum možných zásahov do jednotlivých z týchto stránok a zložiek osobnosti. Právo na ochranu zdravia ako také nepochybne patrí medzi osobnostné atribúty každého človeka a je pre každú fyzickú osobu jedným z najvýznamnejších stránok a zložiek ochrany jej osobnosti (čo je výslovne uvedené aj v zákonom výpočte v § 11 OZ), pretože má bezprostredný dopad na kvalitu jej života.

Z koncepcie právnej úpravy, ktorá rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne závislé - zároveň je potrebné podotknúť, že každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Právo na ochranu osobnosti primárne poskytuje ochranu pred zásahmi do psychicko-morálnej integrity osoby, pričom právo na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia poskytuje prevažne ochranu pri zásahoch do fyzickej integrity jednotlivca. Tieto nároky sledujú ochranu rôznych záujmov je preto potrebné považovať za rovnocenné a samostatné.

Nemajetkovou ujmom v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa teda bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju preto dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami (pozri § 16 OZ) a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (pozri § 444 OZ). Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnou ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok do telesnej (fyzickej) integrity fyzickej osoby (§ 444 OZ) je pokúsiť sa poskytnúť relatívnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia). Treba odlišiť špeciálnu úpravu odškodnenia ujmy na zdraví fyzickej osoby a ochranu jej dôstojnosti dotknutej neoprávneným zásahom i práva na súkromný a rodinný život.

Otázku, či konaním žalovanej bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcu 1/ (jeho práva na zdravie) a žalobkyň 2/ a 3/, považoval odvolací súd pri svojom prieskume za kladne vyriešenú, a táto ani nebola stranami sporu spochybňovaná. Spochybňovaná bola otázka, či žalobcovia 1/ až 3/ si opodstatnene uplatňujú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ a otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/, s ktorými sa bude treba v ďalšom konaní vzhľadom na námietky žalovaných a aj žalobcov vysporiadať.

Odvolací súd tiež poukázal aj na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 9.10.2018, kde bolo prijaté rozhodnutie, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná, ktoré rozhodnutie č. 61 bolo následne zverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR pod č. 8/2018.

8. V ďalšom konaní súd prvej inštancie opätovne vykonal výsluch žalobcu 1/. Žalobkyňa 2/ sa na pojednávanie nedostavila. Žalobcovia navrhli aj výsluch žalobkyne 3/, tento však súd nepovažoval za potrebný vykonať, najmä s prihliadnutím na jej vek v čase dopravnej nehody (cca. dva a pol roka) a vykonané výsluchy žalobcu 1/ a žalobkyne /2.

V priebehu konania vypočul svedka R. U. a vykonal dokazovanie aj oboznámením listinných dôkazov oznámenie o poistnom plnení zo dňa 22.10.2012, 5.11.2012, 7.5.2014, rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 20.11.2013 sp. zn. 12C/40/2013, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.1.2015 sp. zn. 4Co/160/2015, poistná zmluva zo dňa 16.12.2009, pracovná zmluva žalobcu 1/ zo dňa 13.10.2013, fotokópie písomností z iných súdnych konaní: žaloba vo veci 21Cpr/1/2014, žaloba, vyjadrenie k žalobe, zápisnice z pojednávania vo veci 12C/40/2013, vyjadrenie k žalobe vo veci sp. zn. 25C/32/2014, fotokópie listín spisu trestného konania vedeného Okresným súdom Liptovský Mikuláš sp. zn. 1T/28/2011 (zápisnica o výsluchu obvinenej S. Y. zo dňa 16.6.2011, zápisnica o výsluchu svedka R. J. zo dňa 24.6.2011, zápisnica o výsluchu svedka-poškodeného J. D. zo dňa 24.6.2011, zápisnica o výsluchu svedka-poškodeného H. E. zo dňa 24.6.2011, zápisnica o výsluchu svedka Z.. U. R. zo dňa 24.6.2011, Znalecký posudok J.. H.

D. č. 12/2011, znalecký posudok Z.. H. X. č. 36/2011, zápisnice o podaní vysvetlenia, záznam dopravnej nehody, zápisnica o obhliadke miesta cestnej dopravnej nehody a fotodokumentácia, oznámenie o poistnom plnení, pracovný posudok S. Y.), súbor listín o osobným a majetkovým pomerom žalovanej 3/.

9. Žalobcovia považovali žalobu za dôvodnú a nároky za preukázané. Za pasívne vecne legitimovaných považovali všetkých žalovaných. Žalobca 1/ bol pred dopravnou nehodou spoločensky aktívny, zamestnaný. Bol žiteľom rodiny. V dôsledku neoprávneného zásahu do jeho práv stratil možnosť sa zamestnať a je obmedzený v spoločenskom a súkromnom živote, čo doteraz ťažko nesie. Je odkázaný na pomoc žalobkyne 2/ a 3/ pri bežných denných činnostiach. Žalobkyňa 2/ musela zmeniť celý svoj osobný a pracovný život. Žalobkyňa 3/ prišla o možnosť rozvíjať vzťah s rodičom, inak bežný v ostatných rodinách, pričom až s odstupom času začína túto situáciu chápať a vyrovnávať s ňou. Mali za to, že došlo k závažnému zásahu do ich súkromného a rodinného života, ktorý by rovnako pociťovali aj iní. Zásah bol natoľko závažný, že odôvodňuje poskytnutie peňažnej náhrady. Skutočnosť, že žalobcovi 1/ bol bola poskytnutá náhrada škody na zdraví, nemá na uplatnený nárok vplyv, pretože ide o odlišný nárok.

10. Žalovaný 1/ poukázal na skutočnosť, že k nedošlo k úmrtiu žalobcu a že je poisťovňa je povinná hradiť iba škodu, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti so škodovou udalosťou. Rešpektoval názor odvolacieho súdu, že k ujme došlo, čo však bez ďalšieho podľa neho nezakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, navyše žalobca 1/ už bol odškodnený. Pokiaľ žalobca 1/ uvádza psychické problémy, tieto podľa žalovaného 1/ sú iba tvrdené, nie preukázané, odbornú pomoc nevyhľadal. Vo vzťahu k nároku žalobkyne 3/ uviedol, že vzťah s otcom sa v skutočnosti zlepšil. Žalovaný 1/ nespochybňoval ujmu žalobcov, ale uplatnený nárok považoval za neprimeraný vo vzťahu k priznávaným sumám v prípade fatálnych škôd. Ujma žalobcu 1/ bola minimálne sčasti kompenzovaná náhradou za stratu spoločenského uplatnenia, pričom tvrdenia žalobcu 1/ si v týchto konaniach konkurujú.

11. Žalovaný 2/ zotrval na svojej argumentácii, že nie je pasívne vecne legitimovaný v prejednávanej veci a do práv žalobcov nezasiahol. Poukázal na skutočnosť, že je potrebné dôsledne rozlišovať nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach.

12. Žalovaná 3/ považovala otázku pasívnej vecnej legitimácie za vyriešenú odvolacím súdom. Žalobcom sa ospravedlnila a žiadala, aby súd na to prihliadol. Tiež považovala za otázne, či na strane žalobkyne 2/ a 3/ došlo k zásahu do ich práv. Nemienila spochybňovať ujmu žalobcov, bola však toho názoru, že nedošlo k tvrdenému zásahu do súkromného a osobného života tak, ako žalobcovia tvrdia.

13. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovaná 3/ dňa 15.4.2011 v čase o 6.15 hod. viedla motorové vozidlo zn. N. po štátnej ceste č. Z. v smere od K. F. smerom na Č. s tým, že pri K. X. S. pri odbočovaní vľavo na vedľajšiu štátnu cestu č. Z., nedala prednosť oproti idúcemu vozidlu zn. Y., ktoré viedol vodič R. J. a v ktorom sedel žalobca 1/ ako spolujazdec, následkom čoho došlo k čelnej zrážke týchto vozidiel, pri ktorej žalobca 1/ utrpel rozdrvenie pravej hornej končatiny v ramene s následnou amputáciou celej pravej ruky, pomliaždenie hrudníka, úrazový šok a tržnú ranu ľavého predkolenia vpredu. Žalovaná 3/ bola za uvedený skutok odsúdená rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1T/128/2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 23.2.2012.

Z predložených listín vyplýva, že žalovaný 1/ vyplatil žalobcovi 1/ titulom sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 31.440 € a titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 10.375,20 € v zmysle rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12C/40/2013 zo dňa 20.11.2013.

Z výpovede svedka R. U. zistil, že žalobca 1/ je dobrý človek, nechodí nikde po krčmách, je stále doma. Chodí občas pracovať do garáže, napríklad opraviť defekt na bicykli. Keď ho tam vidí, tak zbehne za ním, aby mu pomohol. Takisto, keď ho stretne, keď ide žalobca z obchodu a nesie nákupy, tak mu pomôže. Žalobca je v podstate v pohode po ľudskej stránke, je taký istý, aký bol pred nehodou, avšak je bez tej ruky. Je to pre neho určite ťažšie - ani obliecť, ani obuť. Žalobca v tejto súvislosti ťažko trpí. Žalobcu pozná dlhšie, zoznámili sa prostredníctvom spoločného kamaráta pred nehodou, keď bol ešte žalobca slobodný. Pred nehodou bol taký inakší, veselší. Je pravdou, že po nehode sa stretávajú častejšie, a to vzhľadom na jeho zdravotný stav. Pozná aj žalobcovu manželku a jeho dve deti, avšak nechodí ich navštevovať. Žalobcova rodina je mu vďačná, že im pomáha. Osobne sa nestretol s tým, že by sa žalobcovi niekto kvôli jeho hendikepu vysmial, avšak žalobca mu raz vravel, že sa mu niečo také stalo. Žalobca je sám, nemá už ani otca ani mamu. Nezaregistroval, že by sa od žalobcu dištancovali, napríklad susedia alebo jeho iné blízke osoby. Pokiaľ ide o jeho voľnočasové aktivity, keď žalobca je

vonku s deťmi, ktoré sa hrajú na detskom ihrisku, on so žalobcom posedí na lavičke, porozprávajú sa. Žalobca je väčšinou doma, raz za čas zájde do mesta napríklad na nákupy, avšak nemá vedomosť o jeho aktivitách. Pokiaľ ide o práce v domácnosti, napríklad keď mu treba pomôcť opraviť bicykle jemu, alebo jeho deťom napríklad doštelovať brzdy, tak mu s tým pomôže. Pomáhal mu urobiť poličku do garáže, tiež mu pomáhal s vyrovnávaním príjazdovej plochy ku garáži, na ktorom sa nachádzal štrk, nakoľko tam bola vyjazdená cesta.

Žalobca 1/ pri výsluchu uviedol, že so stratou pravej hornej končatiny sa ťažko vyrovnáva, pričom táto ujma v ňom vyvoláva pocit hanby, menejcennosti a vnútornej frustrácie. Absolvoval dve operácie. Bol robotníkom v drevovýrobe, pracoval s nábytkom, vykonával montáž nábytku. Pracoval vo firme Y. a snažil sa ťahať nadčasy, zarábala cca 500 € s nadčasmi. Teraz je na invalidnom dôchodku a manželka na materskej. V dôsledku úrazu bola narušená prirodzená delba povinností medzi ním a manželkou, nakoľko v súčasnom období musí jeho manželka v primárnom rozsahu zabezpečovať uspokojenie potrieb rodiny. Je na ňu prenesená starostlivosť o domácnosť, resp. uskutočňovanie úkonov, ktoré dovtedy vykonával a zabezpečoval. Okrem starostlivosti o maloleté dieťa musí žalobkyňa 2/ zabezpečovať aj starostlivosť a pomáhať žalobcovi 1/ s asistenciou pri bežných úkonoch. Napríklad pri raňajkách mu pomáha prekrojiť rožok, otvoriť paštétu, pomáha mu pri obliekaní, pri zapínaní zipsu na bunde. Pri obliekaní mu pomáha aj staršia dcérka Q.. Taktiež musí zavolať suseda, keď mení vodovodný kohútik alebo robí iné bežné veci v domácnosti. Pred nehodou pomáhal manželke s varením, keď manželka chodila do roboty. Nanovo sa musel učiť podpisovať ľavou rukou, musel zmeniť vzorový podpis v banke. Nemôže chodiť na kúpalisko, nakoľko má ostych, v lete musí preto nosiť mikinu. Chodieval s rodinou na hokej, s deťmi do cirkusu, teraz má ostych, že ľudia po ňom pozerajú ako na také zjavenie. Cíti sa nepríjemne. Hrával s kamarátmi futbal, chodieval aj plávať. Zdravotný stav ho obmedzuje v športe. Bojí sa, aby nedošlo k pošmyknutiu pri futbale. Pred nehodou bol darcom krvi, teraz ním nemôže byť. Musel si na všetko nanovo zvykať. Manželka mu musela pomáhať s formalitami, vypisovaním papierov do Sociálnej poisťovne. Každý naňho zazeral. Keď šiel s dcérou do škôlky, deti sa pýtali čo sa mu stalo. Žalobkyňa 3/ mala v čase nehody dva a pol roka. Chodieval s dcérou bicyklovať, no po nehode už nemôže. Dôsledky nehody vníma postupne a zo svojho detského pohľadu sa s nimi snaží vyrovnávať. Žalobkyňa 2/ pri výsluchu uviedla, že po nehode sa im zrútilo všetko ako domček z karát. Musí robiť, čo predtým robil manžel, mužské roboty. Uviedla, že po nehode je to ako keby mala doma o dieťa navyše. Manžel sa po nehode uzavrel do seba, prestal komunikovať aj s ňou. Vzťah sa po nehode zmenil, ochladol. Predtým chodili častejšie von. V súčasnej dobe žijú pre deti, preto chcela aj druhú dcéru. Manžel nemá rád, keď majú prísť návštevy. Nechce sa o úraze baviť. Necíti sa dobre medzi cudzími ľuďmi. Prestali chodiť do spoločnosti, chodiť tam nasilu je o ničom. Manžel sa cíti asi menejcenný, aj v nemocnici keď mu amputovali ruku, bolo na ňom vidieť, že sa so žalobkyňou nechce o tom baviť. V čase nehody bola na materskej dovolenke. Žalobca 1/ chodil do zamestnania. Žalobca 1/ viac na domácnosť prispieval a vykonával väčšinu manuálnych prác. Pred dopravnou nehodou si delili domáce práce. Manželovi treba pomáhať čo sa týka hygieny. Jednou rukou si ťažko poumýva telo. Pomáha mu aj staršia dcéra pri holení, strihaní nechťov, pri obliekaní, zapínaní zipsu, gombíkov, šnúrok na topánkach. Keď nie je doma, tak staršia dcéra mu drží konzervu a manžel ju otvorí alebo uhorku ošúpu tak, že dcéra ju podrží a manžel uhorku očistí. Pred nehodou sa chodili často bicyklovať, chodili na kúpalisko. Od jari do jesene si robili výlety pokiaľ bolo pekné počasie. Každý víkend si niečo naplánovali. Po nehode mal manžel problém chodiť do spoločnosti najmä v lete kvôli tým pohľadom. Deti sú úprimné, vedia nečakane položiť otázku, je to pre neho nepríjemné, aj pre ňu, keď na nich pozerajú. Dcéra musela vysvetľovať, že ocko stratil ruku a musia si teraz viacej pomáhať.

14. Súd prvej inštancie skonštatoval, že skutkové okolnosti dopravnej nehody a zranení žalobcu neboli sporné. Nebolo sporné ani to, že žalobcovi 1/ bolo poskytnuté plnenie podľa zákona č. 437/2004 Z. z. a priznaný invalidný dôchodok. Sporné bolo medzi stranami, či došlo k takému zásahu do osobnostných práv žalobcov, že je na mieste požadovať poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a či možno túto náhradu požadovať od žalovaných.

15. Po právnej stránke vychádzal z čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, ustanovení § 11, § 13 ods. 1,2,3, § 16, § 116, § 420 ods. 1 a 2, § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 15 ods. 1, § 4 ods. 2 písm.a/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení.

16. Konštatoval, že žalobcovia sa v prejednávanej veci domáhali nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich práv, najmä do práv na súkromie a rodinu v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej okrem iných zranení prišiel žalobca 1/ o pravú hornú končatinu. Z tvrdení žalobcov vyplýva, že

následky tejto dopravnej nehody mali zásadný vplyv na ich rodinný a súkromný život. Žalobca 1/ sa v dôsledku poškodenia zdravia stal invalidným dôchodcom s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 75%, pričom od dopravnej nehody sa mu nepodarilo zamestnať. Bol živiteľom rodiny, vykonával manuálne práce v domácnosti, s manželkou si delili domáce práce. Chodili na výlety a do spoločnosti. V súčasnej dobe je nezamestnaný, v domácnosti vie pomôcť len obmedzene, s bežnými vecami vrátane osobnej hygieny potrebuje pomoc rodiny. Aj bežné opravy, ktoré predtým vykonával sám, teraz musí robiť manželka, alebo potrebuje pomoc od druhých. Má ostých v spoločnosti. Situáciu ťažko nesie, ale psychické problémy nemá, so situáciou sa už vysporiadal. Žalobkyňa 2/ musela po nehode nastúpiť do práce, starať sa o manžela, ktorý je aj v bežných denných činnostiach odkázaný na jej pomoc, je to ako keby mala ďalšie dieťa. Život sa im rozpadol ako domček z karát. Po nehode sa manžel utiahol viac do seba a ich vzťah ochladol. V súčasnej dobe žijú pre deti, aj preto sa rozhodli, že budú mať ďalšie. Po nehode sa musela starať o všetko. Dcéрке musela vysvetľovať, že otec prišiel pri nehode o ruku a teraz si musia pomáhať. Mali aj plány, otvoriť si pizzeriu, avšak teraz už sú veci tak ako sú. Musela sa aj viac starať o dcéru, lebo manžel nie vždy vládol. Vzťah so žalobkyňou 3/ a žalobcom 1/ je dobrý, ten sa po nehode aj zlepšil, keď žalobca 1/ bol viacej doma. Dcéra mu tiež pomáha v bežných činnostiach. Zvykli sa spolu bicyklovať, dcéra otca aj zvykla volať aby sa pridal, ale už to nie je možné.

17. Z vykonaného dokazovania v zhode s odvolacím súdom dospel súd prvej inštancie k záveru, že v dôsledku dopravnej nehody došlo k ujme u žalobcov. V dôsledku poškodenia zdravia žalobcu 1/ boli nútení zmeniť spôsob svojho života a podľa jeho názoru došlo k zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život a v prípade žalobcu 1/ aj do práva na zdravie, teda ide o zásah do osobnostných práv žalobcov chránených § 11 OZ a ujmu v nemajetkovej sfére žalobcov. V nadväznosti na právny názor odvolacieho súdu, súd tiež poukázal aj na nález Ústavného súdu SR z 5. decembra 2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom ústavný súd okrem iného poukázal na ústavnú neudržateľnosť záverov vyplývajúcich z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.4.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009, ktorý bol významný pre pôvodné rozhodnutie súdu. Z citovaného nálezu tiež vyplýva, že Občiansky zákonník v § 442 pojem „škoda“ síce priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo, a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 OZ nadväzujú ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré ďalej konkretizujú povahu nárokov na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie § 444 Občianskeho zákonníka, z obsahu ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti používaním pojmu „škoda“ nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú. Ústavný súd v odôvodnení nálezu poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. júla 2017 (R 61/2018) publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018, v ktorom najvyšší súd dospel k záveru, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Z vyššie uvedených rozhodnutí vyplýva, že nie je relevantný dôvod (minimálne pri posudzovaní následkov dopravných nehôd) zásade rozlišovať zodpovednosť za škodu (škodu materiálnu a škodu na zdraví) a ujmu v nemajetkovej sfére poškodených. Zároveň poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2013 sp. zn. 3Cdo/228/2012 (publikovaný ako R 128/2014 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014), podľa ktorého pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti.

18. S poukazom na vyššie citované rozhodnutia zákonného ustanovenia dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú vo veci pasívne vecne legitimovaní. Uviedol, že k zásahu do práv žalobcov došlo konaním žalovanej 3/, ktorá však v čase dopravnej nehody vykonávala činnosti pre žalovaného 2/ v rámci pracovného pomeru. Nebolo sporné, že žalovaná 3/ sa presúvala služobným vozidlom na pracovné stretnutie a plnila úlohy, ktoré jej boli stanovené zamestnávateľom (žalovaný 2/). Zranenia, ktoré utrpela pri dopravnej nehode boli posúdené ako pracovný úraz. Z uvedených dôvodov bol toho názoru, že k zásahu do práv žalobcov došlo počas plnenia si pracovných povinností a s poukazom na § 420 ods. 2 OZ za zásah do práv žalobcov žalovanou 3/ zodpovedá žalovaný 2/, a to bez ohľadu na to, že sa na zásahu do práv žalobcov žiadnym spôsobom nepodieľal. Žalovaná 3/ teda nie je podľa neho v tomto spore pasívne vecne legitimovaná.

19. Ďalšou podstatnou otázkou podľa súdu prvej inštancie bolo, či je možné o zodpovednosti žalovaných v zmysle zákona a judikatúry uvažovať aj v prípade, že pri dopravnej nehode nedošlo k úmrtiu poškodeného (a nejde teda o pozostalých poškodeného). Dospel k záveru, že nie je žiadny relevantný právny dôvod obmedzovať zodpovednosť iba na prípady úmrtia ako najzávažnejšieho zásahu do osobnostných práv. Je možno badať, že v citovaných rozhodnutiach je riešená primárne v prípadoch úmrtia, povaha týchto práv sa však neobmedzuje iba na prípady smrti a nemajú charakter postmortálnej ochrany osobnosti. Mal za to, že je potrebné vždy zvažovať intenzitu zásahu do osobnostných práv, avšak samotná skutočnosť, že k úmrtiu poškodeného nedošlo, nemá za následok nemožnosť uplatnenia si nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2014 sp. zn. 7Cdo/65/2013 (R 1/2015), kde v posudzovanom prípade taktiež nedošlo k úmrtiu. Uviedol, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t. j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2011 sp. zn. 4Cdo/232/2010).

Ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady SR č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného (Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.5.2014 sp. zn. 7Cdo/65/2013).

V zhode s názorom vysloveným odvolacím súdom konštatoval, že v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovanou 3/, došlo k zásahu do práv žalobcov podľa § 11 OZ a čl. 19 ods. 2 Ústavy SR. Žalobcovia ako rodina pred dopravnou nehodou fungovali usporiadane s kvalitnými rodinnými a vzťahovými väzbami. V čase dopravnej nehody mal žalobca 35 rokov. V dôsledku dopravnej nehody a poškodenia zdravia žalobca 1/ stratil postavenie žiteľa rodiny. Žalobca sa pred nehodou živil manuálnou prácou, čo následne nebolo možné. V rodine si povinnosti delili rovným dielom, avšak po nehode musela väčšinu činností v domácnosti zastať manželka (žalobkyňa 2/) a sám sa stal aj pri bežných denných činnostiach a osobnej hygiene závislý od pomoci členov rodiny. Psychické problémy nemá, odbornú pomoc nevyhľadal, má však ostych v spoločnosti a necíti sa v spoločnosti dobre. Z uvedeného dôvodu prestali chodiť do spoločnosti. S dcérkou sa chodievali bicyklovať, čo však už nemôže.

20. Mal preukázané, že žalobcovi 1/ bolo už bola titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vyplatená suma 31.440 € a titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia suma 10.375,20 € v zmysle rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12C/40/2013 zo dňa 20.11.2013. Z citovaného rozsudku vyplýva, že navrhovateľ pred súdom porovnal svoj život pred a po dopravnej nehode tak, že pred nehodou bol ženatý, mal trojročné dieťa, žil v nájomnom byte v F., pracoval manuálne ako robotník v drevovýrobe, okrem toho si privyrábal v lese, mal čistý príjem cca 600 € mesačne, vo voľnom čase 3

krát ročne chodieval s kamarátmi na túry do W., chodieval zbierať hríby, s rodinou bicyklovať, v lete plávať na kúpalisko do S. J., hrával s kamarátmi asi 6 krát do roka futbal, mal sen o vlastnej pizzerii. Po úraze je invalidný dôchodca, nepracuje, má problémy pri bežných veciach, je odkázaný na pomoc manželky a okolia, napr. nevie si sám otvoriť konzervu, zaviazať šnúrky na topánkach, zapnúť zips na vetrovke, znovu sa musel učiť písať ľavou rukou, nevie vykonávať žiadne drobné opravy v byte, ani okolo domu, nevenuje sa žiadnym voľnočasovým aktivitám, pretože existuje riziko pošmyknutia, trpí trvalými fantómovými bolesťami, pre ktoré sa v noci budí, cíti sa menejcenný, ale žiadne lieky proti úzkosti, na bolesť, ani na spanie neužíva, protézu nemá, nezaujímal sa o ňu, k psychológovi ani psychiatrovi nechodí. Súd prvej inštancie na základe uvedeného dospel k záveru, že navrhovateľ je následkom predmetného úrazu úplne vyradený z pracovného života a výrazne obmedzený v bežnom rodinnom a osobnom živote pri seba obslužných činnostiach, ale vyradenie z voľnočasových aktivít, ktorým sa navrhovateľ venoval pred úrazom podľa jeho názoru nie je následkom fyzického obmedzenia po strate pravej hornej (dominantnej) končatiny. Skutočnosti, ktoré žalobca 1/ uvádzal v tomto konaní, mal v zásade zhodné s tými, ktoré už vzal do úvahy pri posudzovaní nárokov žalobcu na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia z dôvodov osobitného zreteľa. Ako bolo vyššie uvedené, tie isté skutkové okolnosti môže za určitých okolnosti zakladať ako právo na nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach. Ide síce o rozdielne nároky, avšak oba nároky sú nehmotného charakteru. Uviedol, že v prípade nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nie je úplne nezávislý pri svojej úvahe a musí pri stanovení náhrad vychádzať z bodového ohodnotenia poškodenia zdravia (fyzického a prípadne aj duševného), zohľadňuje však obdobné kritériá ako pri nárokoch podľa § 11 OZ. Pripustil, že u žalobcu 1/ sú niektoré aspekty nemajetkovej povahy a vnútorného prežívania žalobcu 1/ (strata pozície žiteľa rodiny, nemožnosť aktívne sa zapojiť do niektorých rodinných činností starostlivosti o domácnosť, najmä voľnočasové aktivity s deťmi a priateľmi), ktoré neboli v úplnosti zohľadnené v predmetnom rozsudku, preto bol toho názoru, že je namieste poskytnúť žalobcovi aj náhradu nemajetkovej ujmy.

21. Nárok žalobkyne 2/ považoval súd prvej inštancie tiež za opodstatnený, keď žalobkyňa 2/ v dôsledku dopravnej nehody musela na seba (minimálne dočasne) prevziať prakticky všetky úlohy o podstatné rodinné záležitosti. Musela nastúpiť do zamestnania, postarať sa o domácnosť. Vo zvýšenej miere sa venovať dcére a poskytnúť náležitú starostlivosť aj manželovi. Dopad a rodinný život v dôsledku dopravnej nehody ma na žalobkyňu zásadný vplyv, keď poškodenie zdravia žalobcu 1/ musela v rodine (vo všetkých aspektoch) primárne kompenzovať práve žalobkyňa 2/.

22. U žalobkyne 3/, dcére žalobcu 1/, prihliadol súd prvej inštancie na to, že v čase dopravnej nehody mala 2,5 roka. Z vylúčeného žalobcov 1/ a 2/ zistil, že museli dcérke vysvetľovať, prečo nemá žalobca 1/ ruku a v rámci svojich možností pomáhala žalobcovi 1/ pri bežných denných činnostiach. Museli obmedziť niektoré spoločné aktivity (bicyklovanie), pretože ich žalobca 1/ nebol schopný. Žalobkyňa 3/ tak stratila možnosť rozvíjať plnohodnotný vzťah na úrovni rodič - dieťa, a v tomto dôsledku je teda čiastočne ochudobnená o sféru rozvíjania tých vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, ktoré by mohla rozvíjať. Samotná skutočnosť, že vzťah medzi žalobcom 1/ a žalobkyňou 3/ sa zlepšil, nemal podľa neho vplyv na posúdenie skutočnosti, že v dôsledku fyzických limitácií žalobcu došlo k zásahu do práv žalobkyne 3/ a k vylúčeniu možnosti niektorých spoločných aktivít.

23. V súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy poukázal súd prvej inštancie na rozhodovaciu činnosť v prípadoch náhrad poskytovaných pozostalým ako najzávažnejším zásahom do súkromného a rodinného života. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval za neprimeranú, keďže je požadovaná vo výške, ktorá často presahuje náhradu v týchto prípadoch (poukázal na rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/95/2017, ktorým bola priznaná suma 15.000 €, 8Cdo/177/2018 - priznaná suma 15.000 €, 8Cdo/103/2019 - priznaná suma 10.000 €, avšak pri značne závažnejších následkoch. Súd prvej inštancie tak priznal žalobcovi sumu 2.000 €, žalobkyňi 2/ sumu 5.000 € a žalobkyňi 3/ sumu 1.000 €. Vo zvyšku žalobu žalobcov zamietol. Pri určovaní výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie zohľadnil už poskytnuté plnenie a dôvody mimoriadneho zvýšenia náhrady spoločenského uplatnenia žalobcu 1/, intenzitu zásahu a jeho dôsledky na súkromný a rodinný život žalobcov, ako aj rozhodovaciu činnosť v iných, závažnejších prípadoch.

24. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Uviedol, že predmetom konania bol nárok, ktorý závisí od úvahy súdu. Žalobcov tak hodnotil ako v celom rozsahu

úspešných vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/, preto im priznal nárok na náhradu trov konania v pomere 100% proti žalovaným 1/ a 2/, ktorých považoval ako pasívne vecne legitimovaných v tomto spore, keďže žalobu vo vzťahu k žalovanej 3/ zamietol, pretože dospel k záveru, že v spore nie je pasívne vecne legitimovaná s poukazom na § 420 ods. 2 OZ, keď nebolo sporné, že je to práve žalovaná 3/, ktorá zavinila dopravnú nehodu a je priamym pôvodcom zásahu do práv žalobcov, za tento zásah na jej mieste nesie zodpovednosť žalovaný 2/. Zohľadnil samotnú povahu sporu, ako aj skutočnosť, že v priebehu konania došlo aj k posunu v rozhodovacej činnosti súdov, a preto nemožno vyhodnotiť, že žaloba úplne nedôvodne smerovala aj proti žalovanej 3/. Bol tak tohto názoru, že v prejednávanej veci sú splnené predpoklady podľa § 257 CSP a nárok na náhradu trov konania žalovanej 3/ nepriznal.

25. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 1/ a žalovaný 2/.

26. Žalovaný 1/ podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie výlučne v rozsahu jeho výroku V., t. j. v časti trov konania a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v tejto napadnutej časti zmeniť a žiadnej zo strán nepriznať náhradu trov konania. Mal za to, že o trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s Civilným sporovým poriadkom a arbitrárne. Na jednej strane síce presne označil ustanovenia CSP (§ 255 a nasl.), na strane druhej tieto už nedal o žiadneho kontextu s výškou žalovanej sumy, a sumy priznávanej. Pokiaľ platí, že v zmysle CSP sa o trovách konania rozhoduje zásadne podľa pomeru úspechu, prípadne, že súd rozhodne tak, že trovy žiadnej zo strán neprizná, absentuje zákonný dôvod na priznanie náhrady trov konania žalobcom v rozsahu 100%. Len zohľadnenie takého princípu potom zabraňuje umelému navyšovaniu žalobných súm v obdobných prípadoch, nakoľko žalobcovia vo všeobecnosti sú v týchto konaniach už oslobodení od platenia súdnych poplatkov, pričom pri akceptácii takéhoto prístupu ešte ani neznášajú žiadne riziko trov konania, a to ani v prípade, pokiaľ by mali úspech výslovne zanedbateľný, či len symbolický, kde vo výsledku by potom žalovaní vo všeobecnosti mohli byť zaviazaní znášať trovy konania dokonca vo vyššej výške, ako bol úspech samotných žalobcov, čo považoval za absurdné.

Pri akceptácii princípu úspešnosti by to pritom boli práve žalovaní, ktorí by mali mať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 68%. Práve naopak, aj pokiaľ by súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej zo strán by nárok na náhradu trov konania nepriznal (aj napriek značnému nepomeru „úspechu“), vo výsledku by tak v zásade vyšiel v ústrety žalobcom, ktorí by napriek značnému neúspechu v konaní v peňažnom vyjadrení nahradili trovy v zásade úspešných žalovaných. Len takýto postup a záver by podľa neho bolo potom možné v kontexte výsledku považovať za spravodlivý, primeraný a najmä proporcionálny. Uviedol, že opačný postup ako voči žalobcom okresný súd aplikoval vo vzťahu k nepriznaniu náhrady trov konania žalovanej 3/, ktorá mala v konaní plný úspech, pričom súd takéto rozhodnutie odôvodnil „posunom rozhodovacej činnosti súdov“, pričom rovnaký argument potom platí podľa neho aj vo vzťahu k žalovanému 1/, čo je opäť len podporný argument o arbitrárnosti rozsudku v napadnutej časti. Podporne poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Nitra č. k. 12C/212/2013-316 o trovách konania v obdobnom konaní, v ktorom uviedol, že „ustanovenia § 255 ods. 1,2 CSP preberajú zásadu úplného, alebo čiastočného úspechu v spore ako kritérium priznania náhrady trov konania. Pôvodné ustanovenie § 142 ods. 3 OSP, ktoré hovorilo o tom, že aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak rozhodnutie záviselo od úvahy súdu, nebolo do CSP prebraté a súd nemal možnosť vo veci takto postupovať, pričom ani nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa s poukazom na ust. § 257 CSP“. Poukázal na to, že odvolací súd sa stotožnil aj s rozhodnutím prvoinštančného súdu o náhrade trov konania, keď o náhrade týchto trov pri absencii, resp. výpadku pôvodného ust. § 142 ods. 3 OSP, počnúc od 1.7.2016 súd prvej inštancie za použitia ust. § 255 ods. 2 CSP o náhrade týchto trov konania s poukazom na čiastočný pomer úspechu strán v spore rozhodol správne tým spôsobom, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/209/2018-368 zo dňa 6.11.2019).

27. Žalovaný 2/ podal odvolanie proti výrokom I., II., III. a V. rozsudku súdu prvej inštancie a žiadal ho v týchto napadnutých častiach zmeniť a vo vzťahu k nemu v celom rozsahu zamietnuť z dôvodu nedostatku jeho pasívnej legitimácie a žalobcov zaviazat' k znášaniu ich trov konania a trov právneho zastúpenia žalovaného 2/. Považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne a bol toho názoru, že sú naplnené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, keď súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 24.10.2017, ktorým uložil žalovanej 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 3.300 €, žalobkyni 2/ sumu 1.000 € a žalobkyni 3/ sumu 1.000 € a vo zvyšnej časti žalobu žalobcov zamietol a žiadnej

z procesných strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Žalobu vo vzťahu k žalovanému 2/ zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv, je v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo veci znova rozhodol a vyvodil zodpovednosť za nemajetkovú ujmu žalobcov, ktorá bola spôsobená žalovanou 3/ tak, že aj žalovaného 2/ zaviazal na jej zaplatenie, napriek tomu, že zásah do osobnostných práv žalobcov nespôsobil.

Namietal, že súd prvej inštancie pri vyvodení zodpovednosti za neoprávnený zásah do práv žalobcov na strane žalovaného 2/ A.-R., Y.N..K.. poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.9.2013 sp. zn. 3Cdo/228/2012 (publikovaný ako R 128/2014 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014), podľa ktorého pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti.

Žalovaný 2/ bol toho názoru, že súd prvej inštancie vyhodnotil nesprávne neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov spôsobený žalovanou 3/, ako zásah uskutočnený pri realizácii činnosti žalovaného 2/ A.-R., Y.N..K.. V súdnom konaní bolo podľa neho preukázané, že žalovaná 3/ spôsobením dopravnej nehody zasiahla do osobnostných práv žalobcov, nie však to, že v čase dopravnej nehody realizovala nejakú činnosť pre žalovaného 2/, čo je predpoklad pre aplikáciu záverov rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/228/2012, z ktorého súd prvej inštancie vychádzal pri vyvodzovaní zodpovednosti žalovaného 2/ za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov. Uviedol, že v deň dopravnej nehody 15.04.2011 cestovala žalovaná 3/ na poradu do sídla svojho zamestnávateľa žalovaného 2/ A.-R.N., Y.N..K.. T. U. U.. Cesta do zamestnania a späť nespadá podľa § 220 ods. 2 Zákonníka práce do priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Vo vyjadrení zo dňa 22.03.2018, k odvolaniu žalobcov a žalovanej 3/ voči prvému rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava I, žalovaný 2/ A.-R., Y.N..K.. poukázal na výpoveď žalovanej 3/ (v zápisnici z pojednávania zo dňa 17.05.2015 na strane 5), v ktorej uviedla: „V tom čase som šla na poradu do U. U., avšak o niečo skôr, nakoľko pred touto poradou som mala absolvovať ešte jedno stretnutie, na ktorom som mala odovzdať počítač“, čo podľa neho potvrdzuje, že z časového a vecného hľadiska dopravná nehoda spôsobená žalovanou 3/ nesúvisí s realizáciou žiadnej činnosti pre žalovaného 2/ A.-R., Y.N..K.. Žalovaný 2/ mal za to, že zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov a existencia pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ v predmetnom spore o náhradu nemajetkovej ujmy, ku ktorej dospel súd prvej inštancie s poukazom na závery uvedené v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/228/2012 nebola naplnená v súvislostiach, ktorými toto rozhodnutie podmieňuje vznik zodpovednosti právnickej osoby za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby.

Žalovaný 2/ považoval za nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, podľa ktorého k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) došlo počas plnenia pracovných povinností žalovanou 3/ (s poukazom na § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka), a za tento zásah je zodpovedný žalovaný 2/. Preto mal za to, že za daných okolností A.-nie je zodpovedný za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov a za takýto zásah môže byť zodpovedným subjektom len pôvodca zásahu.

28. Žalobcovia 1/ až 3/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2/ uviedli, že do zásahu práv žalobcov došlo žalovanou 3/ v rámci plnenia pracovných úloh. Z tohto dôvodu zodpovedá navonok voči tretím osobám samotná právnická osoba, ktorou je žalovaná 2/, a to na tom základe, že v čase dopravnej nehody bola pôvodkyňa zásahu žalovaná 3/ zamestnancom žalovanej 2/, pričom k nehode došlo v rámci plnenia jej pracovných úloh, a teda použitím analógie § 853 OZ v spojení s § 427 ods. 2 OZ je žalovaná 2/ pasívne vecne legitímovaná a v spojitosti s touto argumentáciou žalobcovia opätovne poukázali aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 29.4.2004 sp. zn. 30Cdo/814/2003, ktorého predmetom je práve argumentácia o použití analógie a založenie pasívnej vecnej legitímácie prevádzkou motorového vozidla. Z obsahu vyššie uvedeného rozhodnutia vyplýva, že neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogicky použitie § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka pri určení zodpovednej osoby za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou a prevádzkou dopravných prostriedkov. Obdobne ako v prípade úvahy, že za škodu spôsobenú touto prevádzkou zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, je treba vychádzať z toho, že za nemajetkovú ujmu spôsobenú osobnosti fyzickej osoby touto prevádzkou nutne zodpovedá taktiež tento prevádzkovateľ. Na uvedených skutočnostiach nič nemení ani vyjadrenie žalovanej 3/, že pred pracovnou poradou mala absolvovať ešte jedno stretnutie, na ktorom mala odovzdať počítač. Nie je zrejme z vykonaného

dokazovania o aké stretnutie išlo, o aký počítač. Pokiaľ na pracovnej ceste porušila žalovaná 3/ pokyny zamestnávateľa, táto skutočnosť nie je relevantná vo vzťahu ku skutočnosti, že daného dňa žalovaná 3/ vykonávala pracovnú cestu na pokyn zamestnávateľa za účelom plnenia pracovných povinností, ktoré jej vyplývajú z pracovnej zmluvy. Žalobcovia nemali za to, že by zo žalovanou 2/ citovanej výpovede žalovanej 3/ vyplývala skutočnosť, ktorú tvrdí žalovaná 2/, a to, že v danom čase motorové vozidlo nebolo používané žalovanou 3/ na plnenie jej pracovných úloh, práve naopak, sama žalovaná 3/ v citovanej výpovedi pred súdom uviedla, že v tom čase išla na pracovnú poradu do U. U.. Žalobcovia v tejto súvislosti poukázali aj na správnu argumentáciu súdu prvej inštancie v bode 52. a 53. predmetného rozsudku. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.9.2013 sp. zn. 3Cdo/228/2012 (publikovaný ako R 128/2014 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014), podľa ktorého pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti. S poukazom na vyššie citované rozhodnutia zákonného ustanovenia dospel k záveru, že „žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú vo veci pasívne vecne legitimovaní. K zásahu do práv žalobcov došlo konaním žalovanej 3/, ktorá však v čase dopravnej nehody vykonávala činnosť pre žalovaného 2/ v rámci pracovného pomeru. Nebolo sporné, že žalovaná 3/ sa presúvala služobným vozidlom na pracovné stretnutie a plnila úlohy, ktoré jej boli stanovené zamestnávateľom (žalovaný 2/). Zranenia, ktoré utrpela pri dopravnej nehode boli posúdené ako pracovný úraz. Z uvedených dôvodov je súd toho názoru, že k zásahu do práv žalobcov došlo počas plnenia si pracovných povinností a s poukazom na § 420 ods. 2 OZ, teda za zásah do práv žalobcov žalovanou 3/ zodpovedá žalovaný 2/, a to bez ohľadu na to, že sa na zásahu do práv žalobcov žiadnym spôsobom nepodieľal. Žalovaná 3/ teda nie je v tomto spore pasívne vecne legitimovaná.“

K odvolaniu žalovanej 1/ voči výroku V. predmetného rozsudku o náhrade trov konania vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ žalobcovia uviedli, že sa plne stotožňujú s výrokom súdu predmetného rozsudku, ktorom súd uviedol: „Predmetom konania bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda nárok ktorý závisí od úvahy súdu. Žalobcov teda možno hodnotiť ako v celom rozsahu úspešných vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/. Súd preto priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v pomere 100% proti žalovaným 1/ a 2/, ktorých súd považoval ako pasívne vecne legitimovaných v tomto spore. Súd však žalobu vo vzťahu k žalovanej 3/ zamietol, pretože dospel k záveru, že v spore nie je pasívne vecne legitimovaná s poukazom na § 420 ods. 2 OZ. Nebolo však sporné, že je to práve žalovaná 3/ ktorá zavinila dopravnú nehodu a je priamym pôvodcom zásahu do práv žalobcov, aj keď za tento zásah na jej mieste nesie zodpovednosť žalovaný 2/. Súd zohľadnil samotnú povahu sporu, ako aj skutočnosť, že v priebehu konania došlo aj k posunu v rozhodovacej činnosti súdov a preto nemožno vyhodnotiť, že žaloba úplne nedôvodne smerovala aj proti žalovanej 3/. Súd je tak tohto názoru, že v prejednávanej veci sú splnené predpoklady podľa § 257 CSP a nárok na náhradu trov konania žalovanej 3/ nepriznal.“ S uvedeným sa žalobcovia bezvýhradne stotožnili a mali za to, že konajúci súd rozhodol v intenciách zákona a svojej rozhodovacej právomoci správne vo vzťahu k daným skutkovým a právnym okolnostiam. K žalovaným 1/ uvádzaným rozhodnutiam Okresného a Krajského súdu Nitra žalobcovia poukázali na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. I. ÚS 56/2017 -12 zo dňa 8.2.2017, podľa ktorého: „Právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa podľa doterajšej úpravy v Občianskom súdnom poriadku, ako aj podľa novej úpravy účinnej od 1.7.2017 v Civilnom sporovom poriadku spravuje zásadou úspechu v konaní/spore. Z porovnania doterajšej a novej právnej úpravy vyplýva, že Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k úprave obsiahnutej v § 142 ods. 2 OSP. Z uvedeného síce vyplýva, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), avšak ani nová právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy.“

V prípade, že by sa odvolací súd s argumentáciou súdu prvej inštancie (a aj s uvádzanou argumentáciou Ústavného súdu Slovenskej republiky) nestotožnil, žalobcovia žiadali, aby odvolací súd prihliadol na skutkové a právne okolnosti prejednávanej veci a na status žalobcu 1/ ako invalidného dôchodcu a oslobodenie žalobkyne 2/ ako matky na materskej dovolenke a žalobkyne 3/ ako maloletej osoby od súdnych poplatkov, ktoré okolnosti jednoznačne a v súlade s judikatúrou Slovenskej republiky odôvodňujú aplikáciu §257 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého: „Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.“ Vzhľadom na vyššie uvedené

žalobcovia navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý odvolaniami žalovanej 1/ a 2/ v celom rozsahu potvrdiť.

29. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorý nepovažoval za potrebné doplniť, ani znova zopakovať (§ 385 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a vo veci rozhodol postupom podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3 CSP, keď dospel k záveru, že odvolania žalovaného 1/ a žalovaného 2/ nie sú dôvodné.

30. Žalovaný 2/ vo svojom odvolaní namietal naďalej svoju pasívnu vecnú legitímáciu, keď zásah do osobnostných práv žalobcov nespôsobil a bol toho názoru, že súd prvej inštancie vyhodnotil nesprávne neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov spôsobený žalovanou 3/, ako zásah uskutočnený pri realizácii činnosti žalovaného 2/ A.-R., Y..N..K.. V konaní bolo podľa neho preukázané, že žalovaná 3/ spôsobením dopravnej nehody zasiahla do osobnostných práv žalobcov, nie však to, že v čase dopravnej nehody realizovala nejakú činnosť pre žalovaného 2/, čo je predpoklad pre aplikáciu záverov rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/228/2012, z ktorého súd prvej inštancie vychádzal pri vyvodzovaní zodpovednosti žalovaného 2/ za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov. Uviedol, že v deň dopravnej nehody 15.04.2011 cestovala žalovaná 3/ na poradu do sídla svojho zamestnávateľa žalovaného 2/ A.-R., Y..N..K.. T. U. U.. Cesta do zamestnania a späť nespadá podľa § 220 ods. 2 Zákonníka práce do priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, pričom poukázal aj na výpoveď žalovanej 3/ (v zápisnici z pojednávania zo dňa 17.05.2015 na strane 5), v ktorej uviedla: „V tom čase som šla na poradu do U. U., avšak o niečo skôr, nakoľko pred touto poradou som mala absolvovať ešte jedno stretnutie, na ktorom som mala odovzdať počítač“, čo podľa neho potvrdzuje, že z časového a vecného hľadiska dopravná nehoda spôsobená žalovanou 3/ nesúvisí s realizáciou žiadnej činnosti pre žalovaného 2/ A.-R., Y..N..K..

31. Odvolací súd sa v tejto otázke pasívnej vecnej legitímácie stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že je u žalovaného 2/ daná. Súd prvej inštancie správne poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26.9.2013 sp. zn. 3Cdo/228/2012 (publikovaný ako R 128/2014 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014), podľa ktorého pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti. V konaní bolo nepochybne preukázané, a žalovaný 2/ aj potvrdil, a to aj vo svojom odvolaní, že v deň dopravnej nehody 15.04.2011 cestovala žalovaná 3/ na poradu do sídla svojho zamestnávateľa žalovaného 2/ A.-R., Y..N..K.. T. U. U.. Nič na tom nemení ani výpoveď žalovanej 3/ v Zápisnici o pojednávaní zo dňa 17.5.2015, na ktorú poukazoval žalovaný 2/, a v ktorej mala uviesť, že „v tom čase som šla na poradu do U. U., avšak o niečo skôr, nakoľko pred touto poradou som mala absolvovať ešte jedno stretnutie, na ktorom som mala odovzdať počítač“, z čoho nemožno vyvodiť, že z časového a vecného hľadiska dopravná nehoda spôsobená žalovanou 3/ nesúvisí s realizáciou činnosti pre žalovaného 2/ A.-R., Y..N..K., a ani z tejto výpovede nevyplýva, že by nešlo o pracovné stretnutie, resp. stretnutie v rámci vykonávania činností pre žalovaného 2/ a ani aký počítač a komu mala odovzdať, a nebola zo strany žalovaného 2/ vyvrátená v čase dopravnej nehody a zásahu do osobnostných práv žalobcov spôsobeného žalovanou 3/ realizácia činnosti právnickej osoby, kedy bolo potrebné takýto zásah do osobnostných práv žalobcov považovať za zásah spôsobený priamo právnickou osobou, t. j. žalovaným 2/. Odvolacie námietky žalovaného 2/ tak odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné.

32. Žalovaný 1/ podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie výlučne v rozsahu jeho výroku V., t. j. v časti trov konania, majúc za to, že o trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s Civilným sporovým poriadkom a arbitrálne.

33. Čo sa týka otázky náhrady trov konania v prípade, keď výška plnenia je závislá od úvahy súdu, ide o prípad odôvodňujúci osobitné posudzovanie úspechu a neúspechu v konaní s dôsledkami na rozhodovanie o trovách konania. Zmyslom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne odchyliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 OSP. Záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku

alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 CSP súdom nie je v súlade s ústavou (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4.2.2021, sp. zn. III. ÚS 475/2018-31, zdroj: ustavnysud.sk; tvorba právnej vety: najpravo.sk). Aj napriek tomu, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa Civilného sporového poriadku zohľadňuje každý neúspech), ani nová práva úprava nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne, ako podľa doterajšej úpravy (nález Ústavného súdu SR z 15. apríla 2020, sp. zn. II. ÚS 399/2019, zdroj a analytická právna veta: ustavnysud.sk).

Aj v Dôvodovej správe k zákonu č.160/2015 Z. z. k ust. § 255 CSP sa uvádza, že „v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti - určenie, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania a povinnosť žalovaného sa ospravedlniť priznané boli, avšak náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške.

Hoci § 255 CSP neobsahuje obdobné ustanovenie ako OSP (§ 142 ods. 3) podľa odborných výkladov (napr. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 926) ako aj súdnej praxe zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, resp. bol úspešný čo do základu nároku; nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška plnenia je potom druhotná a nadväzujúca (napr. Baricová, J. in: Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 926). V prípade sporu o ochranu osobnosti sa za základné považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté (došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu). Výška (rozsah) priznaného plnenia (napr. náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch) je potom druhotná a nadväzujúca. Úspech vo veci sa teda skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. V takomto spore je primárny fakt, že k neoprávnenému zásahu do subjektívnych práv na strane žalobcu došlo; výška, resp. rozsah priznaných nárokov je druhotný. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku, pričom výška plnenia, vyplývajúca z tohto ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu. Pri sporoch o ochranu osobnosti (obdobne ochranu dobrej povesti právnických osôb) býva pravidlom, že si žalobca svoju nemajetkovú ujmu ocení spravidla vyššie, ako na koľko mu ju odhadne súd podľa výsledkov vykonaného dokazovania. Nebolo by však celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Výška nemajetkovej ujmy totiž závisí od úvahy súdu, ktorú nemožno nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Ak bolo nepriznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch dané úvahou súdu, tak aj v prípade, keď mal navrhovateľ formálne úspech len čiastočný, prichádza do úvahy plná náhrada trov konania (obdobne nález Ústavného súdu SR z 23.1.2014, sp. zn. IV. ÚS 599/2013-60; nález Ústavného súdu ČR z 22.6.2000, sp. zn. III. ÚS 170/99; uznesenie Ústavného súdu SR z 15.12.2009, sp. zn. II. ÚS 418/09-22). Rozhodujúcou skutočnosťou je v tomto prípade to, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií a jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Ako príklad takéhoto určenia výšky plnenia v závislosti od úvahy súdu sa aj v odbornej právnickej literatúre uvádza rozhodovanie súdu o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého súd určí výšku náhrady nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (viď Občiansky súdny poriadok - Komentár, Eurounion, s.r.o., Bratislava 2010, str. 555) (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 5. augusta 2010, sp. zn. 3MCdo/14/2009).

34. Odvolací súd aj vzhľadom na vyššie uvedené považoval odvolanie žalovaného 1/ v časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania za nedôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach,

a to vo výrokoch I., II., III., a V. v spojení s opravným uznesením zo dňa 8.3.2023 č. k. 17C/143/2014-626 ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

35. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalobcom, úspešným v odvolacom konaní, priznal voči neúspešným žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania rozsahu 100%.

36. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP.